

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.22.046/2015/5. szám

A tanács tagjai: Dr. Orosz Árpád a tanács elnöke
Dr. Kiss Gábor előadó bíró
Dr. Cseh Attila bíró

A felperes

A felperes képviselője: Dr. Mihály Rita pártfogó ügyvéd

Az alperesek: I. rendű
II. rendű

Az alperesek képviselője: Dr. Méhes László ügyvéd
I. rendű alperesért

A per tárgya: Birtokháborítás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I. rendű alperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:

Győri Törvényszék 2.Pf.20.378/2014/27.

Az elsőfokú bíróság és a határozat száma:

Soproni Járásbíróság P.21.383/2011/52.

Rendelkező rész

A Kúria a Győri Törvényszék 2.Pf.20.378/2014/27. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

A le nem rótt 70.000 (Hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű alperes a perbeli 1. ingatlanán üzletszerű sertéstartással foglalkozik. Az állattartó őstermelőként a fia, P. R.. Az ingatlanon két sertésól található, 100 m², illetve 70-80 m² alapterülettel. Évente általában két turnus malacot nevelnek, az

állatállomány változó nagyságú. Az ólból a trágyalé belefolyik az előtte kialakított zárt betontárolóba. Az ingatlanon egy külön lebetonozott trágyatároló is van, ahol a szerves trágyát tárolják. Az ammónium lekötéséhez - a szaghatás csökkentése érdekében - a takarmányozás során szaglekötőt használnak.

- [2] A II. rendű alperes az ingatlanában foglalkozik sertéstartással. 2009 óta őstermelőként a felesége nevén tartják az állatokat. Évente két turnust nevelnek, körülbelül kétszáz sertést adnak le évente. A lakóházuk mögött van a sertésól. A hígtrágyalé zárt, betonozott tárolóba folyik, a szerves trágyatároló betonozott, szigetelt és nyitott. A II. rendű alperes 2001 nyaratól a szaghatás csökkentése érdekében tápanyag-kiegészítő és ammónia megkötő anyagot kever a tápba.
- [3] Az alperesek a sertéstartást mind a két esetben helyhez kötött, családi vállalkozás keretében végzik, maguk is ott élnek, ahol az állattartás folyik.
- [4] A felperes 2007. november 29. óta lakik a K. utca 1. szám alatti ingatlanban. Az ingatlana több száz méterre helyezkedik el az alperesek ingatlanaitól. A perbeli településen a kertés, családi házakkal beépített falusi környezetben az állattartásnak hagyományai vannak. Több helyen, több család tart a házaknál különféle állatot, az állattartással járó szaghatás mellett a felperes lakóházától nem messze van egy szerves trágya-kupac a szántóföld szélén, valamint egy szennyvíz-átemelő.
- [5] A felperes által tett hatósági bejelentések vizsgálata eredményeképpen a hatóság megállapította, hogy az állattartás a szakmai előírásoknak megfelel.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [6] A felperes módosított keresetében annak a megállapítását kérte, hogy az alperesek állattartó telepein emelt, hígtrágya tárolók nem felelnek meg a jogszabályi előírásoknak, a használatuk során keletkező szaghatás olyan mértékű, hogy az ő ingatlanának rendeltetésszerű használatát hátrányosan befolyásolja, sérti alapvető jogait, és a zavarás olyan mértékű, hogy azt ő nem köteles tűrni. Kérte annak a megállapítását is, hogy az alperesek zavarása szükségtelen. Kérte továbbá az alpereseket a birtokháborítás felhagyására kötelezni, és a jövőre nézve eltiltani az állattartó tevékenységtől.
- [7] Nem vitatta, hogy az ingatlan rendeltetésszerű használatához hozzá tartozik, hogy azon a tulajdonos állatokat tartson, általa is elfogadott, hogy olyan kertés családi házzal beépített környezetben, ahol az állattartás megengedett és szokásos, a sertés vagy bármely haszonállat tartása, önmagában nem kifogásolható. Az állattartással járó hatások szempontjából azonban - szerinte - nem közömbös az állomány nagysága: az alperesek által tartott állatlétszám a helyben szokásos mértéket jelentősen meghaladja. Hivatkozott arra is, hogy a kistermelő tevékenység nem lehet olyan

mértékű, hogy azzal a szomszédos ingatlan tulajdonosát szükségtelenül zavarja, a hatósági engedély megadása nem zárja ki a jogellenes joggyakorlás megállapítását. Sérelmezte, hogy az alperesek a telepeiken folytatott, magas létszámú sertéstartás következtében előállott hígtrágyát nem tárolják és nem kezelik megfelelő módon.

- [8] Az alperesek kérték a kereset elutasítását.
- [9] Vitatták, hogy a sertéstartás következtében keletkező szaghatás olyan intenzív, hogy az akadályozza a felperest a tulajdonosi jogai gyakorlásában, továbbá azt, hogy a felperes által észlelt szag az ő ingatlanaikról ered. Az I. rendű alperes hivatkozott arra is, hogy a felperes a keresetét nem azzal szemben terjesztette elő, aki ténylegesen az állattartó tevékenységet végzi, az ingatlanán ugyanis a fia tevékenykedett egyéni vállalkozóként.

Az első- és másodfokú ítélet

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.
- [11] A lefolytatott bizonyítás eredményeképpen megállapította, hogy a peres felek lakókörnyezetében a mezőgazdasági haszonállatok tartásával járó szaghatás nem környezetidegen. Az alperesek a hígtrágyát zárt tárolóban tartják, a szaghatást igyekeznek csökkenteni. Utal rá, hogy az állattartás szabályai időközben megváltoztak, a használatok létszáma már nincs korlátozva. A felperes lakóingatlanától nem messze szerves trágya-kupac és szennyvíz-átemelő is található, amely ugyancsak szagforrásnak minősül. Álláspontja szerint a szaghatás nem annyira intenzív és elviselhetetlen, hogy a felperes életét ellehetetlenítene, ne tudna e miatt az ingatlanán a szabadban tevékenykedni, szellőztetni, teregetni.
- [12] Utalt arra is, hogy a kereset elutasítására önmagában az nem adott alapot, hogy a felperes a keresetét nem az állattartó tevékenységet folytató személyekkel szemben terjesztette elő, mert a lefolytatott bizonyítás adatai alapján megállapítható volt, hogy az alperesek maguk is tevékenyen vesznek részt az állattartó tevékenységben. A családtag részére szóló engedély pedig önmagában nem zárja ki a zavaró tevékenység folytatásának a megállapíthatóságát.
- [13] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és kötelezte az alpereseket, hogy a sertéstartás során 10 kg takarmányhoz 500 gramm zoolit-universal granulátumot keverjenek, valamint a padozatra havi egy alkalommal négyzetméterenként 300 gramm zoolit-universal granulátumot szórjanak ki. Kötelezte továbbá az alpereseket, hogy 60 napon belül a nyitott hígtrágya-tárolóikat fix tetővel tömören fedjék le a felszín feletti oldalrészben nyitható-zárható nyílás kialakításával. Szintén kötelezte őket, hogy az istálló és a nyitott trágyatároló közötti területen 60 napon belül tereprendezéssel a pangó vizet szüntessék meg.
- [14] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási

eljárás adatait okszerűtlenül értékelte, részben téves ténymegállapításokat tett, valamint a peres felek ellentétes érdekeinek összevetésekor a mérlegelése nem volt helytálló, mert figyelmen kívül hagyta a szükségtelen zavarás szubjektív érzeten is alapuló tényezőjét. Mindezek eredményeként helytelen jogi következtetést vont le, amikor azt állapította meg, hogy az alperesek állattartó tevékenysége nem eredményez a felperes vonatkozásában szükségtelen zavaró hatást.

- [15] Hangsúlyozta, hogy a birtokzavarás megítélése szempontjából irreleváns, hogy az alperesek engedéllyel, a vonatkozó jogszabályi előírások betartásával rendszeres állat-egészségügyi felügyelet mellett végzik hígtrágyás technológiás rendszerben a gazdálkodási tevékenységüket. A birtokzavarás körében ugyanis a jogsértés nem azonos fogalom a jogszabályi előírások megsértésével, illetve az előírásoknak való maradéktalan megfelelés mellett is kialakulhat zavarás.
- [16] Utalt rá, hogy az elsőfokú eljárásban kihallgatott közelebbi szomszédok, illetve a távolabbi lakók tanúvallomásai annyiban egybevágtak, hogy az alperesek ingatlanain folytatott sertéstartás szaghatással jár, amely erőssége is alapvetően befolyásolt az időjárási körülményektől is. A szaghatás szubjektív érzetük szerinti megítélése szempontjából azonban már megoszlottak a vallomások. A másodfokú bíróság hangsúlyt fektetett G. M. tanúvallomására, aki az alperesektől - a felpereshez hasonlóan - távolabb lakó szomszéd. A tanúk vallomásai alapján levonható az a következtetés, hogy az alperesek tevékenységével összefüggésben a tőlük a felperessel hozzávetőleg azonos távolságban vagy távolabb élő személyek éppúgy éreznek szaghatást, csak attól függően, hogy mennyit vannak otthon, eltérő toleranciaszintek mentén érzékelik azt.
- [17] A másodfokú bíróság szerint a tanúvallomások mérlegelése alapján megalapozottan vonható le az a következtetés, hogy az alperesek tevékenységével együtt jár a szaghatás, amely nemcsak a közvetlen szomszédok, hanem a távolabbi szomszédok számára is érzékelhető, a felperest is éri, tehát zavaró hatású az alperesek állattartó tevékenységével összefüggésben, függetlenül attól, hogy ebbe a szaghatásba belekeveredhet más falubeli állattartóktól származó szagforrás is.
- [18] A másodfokú bíróság szerint az alperesek tevékenységével kétségtelenül összekapcsolódó szaghatás a felperes szubjektív észlelés szerint számára tűrhetetlen mértékű, az ingatlana zavartalan használatához fűződő érdekét sértő. Ezért megállapította, hogy a felperes ingatlana zavartalan használatához fűződő érdekét sértő behatást eredményez az alperesek részéről folytatott állattartó tevékenység. Kifejtette továbbá: A bűz mérésének rendkívül költséges lehetőségei szükségtelenek annak a megítéléséhez, hogy a perbeli körülmények között a felperes érzete is elegendő-e annak a megállapításához, hogy a szaghatás eléri-e a birtokzavaró mértéket. Ezen túlmenően a szomszédjog körében a

szükségtelen zavarás esetében egy konkrét határ meghúzása nem is lehetséges, viszont ha a zavarás mértéke csökkenthető, akkor erre a zavarást túrni köteles szomszéd is igényt tarthat.

- [19] A másodfokú bíróság a tényállás kiegészítése érdekében szakértői bizonyítást rendelt el. A kirendelt szakértő szakvéleményében kitért arra, hogy a környezetszennyezés megakadályozására az állattartásból származó trágyára vonatkozóan is olyan szabályok léptek életbe, amelyeknek a célja a nemzeti és közösségi jogszabályoknak való megfelelés mellett az állattartó telepeken keletkező trágya szakszerű és biztonságos tárolásának a biztosítása. Az aktív szagcsökkentési eljárásokban alkalmazott technológiák helyes megválasztásával a szagkibocsátás jelentősen mérsékelhető. Az állatok által ürített ammónia mennyisége csökkenthető, ha már eleve kevesebb a takarmánnyal bevitt nitrogén mennyisége, így a takarmányozás optimalizálásával - a takarmány nyers fehérjetartalmának csökkentésével, szintetikus aminosavak alkalmazásával, illetve más fehérje szerkezetű anyag felhasználásával - csökkenthető a bűzkibocsátás. Egyebekben az alperesek által kialakított hígtrágyás technológia megfelelően biztosítja az állatok száraz fekhelyét, nyugalmát, amennyiben szükséges fajlagos férőhelyet a telepítési sűrűségnél figyelembe veszik.
- [20] A szakértő rögzítette azt is, hogy a rendelkezésre álló dokumentumok alapján az istállóban mért szagemissziós értékek a megengedett határ alattiak. Az állatjóléti igazolások is arról tanúskodnak, hogy az istálló padozatánál is a vizsgált értékek a túrési küszöb alatt vannak. Nyitott tárolók esetében a legnagyobb szagkibocsátás csökkentési hatásfokot a különböző fedési módok jelentik, amelyek egyéb szempontból is indokoltak. Kifejtette, hogy az alperesek telephelyein régóta hagyományosnak tekinthető háztáji állattartás folyik, amely a hagyományos életmódhoz áll közel, azonban e mellett a zárt trágyatárolás, trágyalé elvezetés az állattartó helyek megfelelő gyakoriságú tisztítása minden esetben elvárt követelmény az állattartókkal szemben, még olyan helyeken is, ahol az állattartásnak megfelelő hagyományai vannak. A szakértő hangsúlyozta, hogy a bűzhatás megszüntetésére csak kombinált intézkedések hozhatnak megoldást. Az aktív bűzcsökkentő eljárások, ezen belül a lefedés önmagában becsülhetően mintegy 30%-os szaghatáscsökkenést eredményez. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a takarmányozás, trágyakezelés optimalizálása, az építészeti jellegű átalakítások, a szagcsökkentő, szagmérséklő anyagok használata, az állatállomány fajlagos férőhelyi igényének maradéktalan betartása az alperesek telephelyei vonatkozásában is jelentős eredményt hozhat az állattartással szükségképpen járó szaghatások mérséklése, csökkentése szempontjából.
- [21] A másodfokú bíróság a szakértő megállapításait elfogadta ítélezése alapjául. Hangsúlyozta, hogy a per anyagából is kitűnően az alperesek korábban és jelenleg folyamatosan használnak

készítményeket a szaghatás mérséklésére, azonban a takarmányozás, illetve a trágyakezeléshez használt adalékanyagok mellett a szaghatás hatékonyabb csökkentése érdekében szükséges a szakértő által vázolt építészeti beavatkozás is.

- [22] A másodfokú bíróság a bizonyítás kiegészítése eredményeképpen úgy ítélte meg, hogy a szaghatással okozott jogsértés kiküszöbölhető a szakértő által vázolt módszerek együttes és egymás melletti alkalmazásával. Az építészeti megoldások eseti, becsülhetően nem túl jelentős költségvonzattal megvalósíthatók, amelyekből jelentős szaghatás-mérséklés várható, illetve ezen túlmenően a takarmányozás, trágyakezelés kapcsán a szagcsökkentők, folyamatos adalékok alkalmazása továbbra is szükséges, amelynek a költsége - figyelemmel arra, hogy az alperesek azt korábban is valamilyen szinten alkalmazták - nem jelent anyagi többletterhet a számukra.
- [23] Utalt arra is, hogy az előírás szerű működés is eredményezhet szükségtelen zavarást, míg bizonyos tevékenységeknél az egyes előírások megszegése sem eredményez feltétlen birtokzavaró behatást, és nem teszi alkalmazhatóvá a birtokvédelem jogi eszközeit.
- [24] Kifejtette, hogy az alperesek által a másodfokú eljárás során csatolt magánszakértői véleménynek azok a megállapításai, amelyek a jogszabályi előírásokra, az azoknak való megfelelésre, az azokban meghatározott kötelezettségekre utaltak, irrelevánsak. Egyebekben pedig a perbeli szakvélemény megállapításait alátámasztottnak találta az alperesek részéről felkért szakértő nyilatkozata által is. Mindezekből következően a perben kirendelt szakértő, illetve a nem vitatottan szakmai hozzáértéssel bíró, az alperesek által felkért szakértőnek a per szempontjából releváns megállapításai között nem látott ellentmondást, ezért szükségtelennek találta az alpereseknek a szakvélemények ütköztetésére irányuló indítványát.
- [25] A másodfokú bíróság rámutatott: Az I. rendű alperes ingatlanán, a fia neve alatt folyik az állattartó tevékenység. A zavaró tevékenységtől azt a személyt is el kell tiltani, aki a tevékenységet végzi, nem kizárólag, illetve nem feltétlenül az arra joggal rendelkezőt. Ezért az I. rendű alperessel szembeni igényérvényesítés - miután az ő ingatlanán van kialakítva a telep - vele szemben megalapozott. Továbbá a birtokzavarás csökkentése kapcsán tevőleges magatartásra kötelezés is okszerű, hiszen az I. rendű alperes túl azon, hogy az ingatlanát rendelkezésre bocsátja a sertésstenyésztéshez, maga is aktívan részt vesz az állatok gondozásában, és az állattartási tevékenységben.

A felülvizsgálati kérelem

- [26] A jogerős ítélet ellen az I. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amely annak a hatályon kívül helyezésére és a felperes keresetét elutasító határozat meghozatalára irányult.
- [27] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem megfelelően értelmezte a Ptk.-nak a birtokvédelemre vonatkozó rendelkezéseit, és a

rendelkezési álló bizonyítékokból okszerűtlen, a logika szabályaival ellentétes következtetéseket vont le.

- [28] Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság nem vette figyelembe azt a tényt, hogy az állattartó tevékenységet nem ő, hanem a fia, P. R. végzi, őstermelőként. A szaghatások tehát szerinte nem az ő tulajdonosi minőségével függnek össze, hanem az állattartásból adódnak, amelyet ő nem folytat. Szerinte a másodfokú bíróság nem a zavaró magatartást tanúsító személlyel szemben állapított meg kötelezettséget, hanem olyan személlyel szemben, aki nem tud beavatkozni az állattartói tevékenységbe.
- [29] Hivatkozott arra is, hogy a másodfokú bíróság indokolatlanul mérlegelte felül az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást. Ez szerinte csak akkor lett volna megalapozott, ha az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot utasítja további bizonyítás lefolytatására, annak keretében pedig újabb szakértői vélemény beszerzésére. Fenntartotta, hogy az sem nyert bizonyítást, hogy a szaghatás az ő ingatlanáról származik, és az nem más állattartó tevékenységével függ össze.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [30] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [31] A Pp. 270.§ (2) bekezdésének, a Pp. 275.§ (3) bekezdésével való összevetéséből adódó helyes értelmezése szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére már nincs lehetőség. A jogerős ítéletnek a Pp. 206.§ (1) bekezdésébe ütköző jogszabálysértő volta csak akkor állapítható meg, ha az ügyben eljáró bíróságok a bizonyítékok egybevetése során okszerűtlen következtetéseket vontak le, a levont következtetés a logika szabályaival nyilvánvalóan ellentétes, vagy az általuk megállapított tényállás iratellenes. A perbeli esetben ez nem volt megállapítható.
- [32] A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 100.§-a szerint a tulajdonos a dolog használata során köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amellyel másokat - különösen szomszédait - szükségtelenül zavarná, vagy amellyel jogaik gyakorlását veszélyeztetné. A Ptk. 100.§-ában foglaltak alkalmazásakor a szemben álló tulajdonosi érdekek összevetésére van szükség, és a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy az összes körülményt figyelembe véve az érdekkonfliktust hogyan oldhatja fel. A szükségtelen zavarás birtokvédelmi igényt alapozhat meg (Ptk. 191-192. §§), amelynek keretében a bíróság a másokat szükségtelenül zavarót eltiltja a zavaró tevékenység végzésétől, vagy abban oly módon korlátozza, hogy a felek érdekeinek mérlegelése mellett a zavarás ne tűnjön szükségtelennek (BH 1985.344.).
- [33] A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján tényként volt megállapítható, hogy az alperesek állattartó tevékenysége szaghatással jár együtt, és a szag a felperes ingatlanán változó

intenzitással érzékelhető. A kihallgatott tanúk vallomásából az is megállapítható volt, hogy a kifejezetten a sertéstenyésztéssel járó szaghatás az alperesek ingatlanairól ered, az a szubjektív értékelés szintjén elkülöníthető más állat tartásával járó szagoktól. Arra pedig nem merült fel adat, hogy az alperesek és a felperes ingatlana közötti területen a közvetlen környezetükben más is foglalkozik sertéstenyésztéssel. A tanúvallomások alapján az is megállapítható volt, hogy a szaghatás időnként túllépi azt a mértéket, amely a falusias környezetben még természetesnek tekinthető. Annak zavaró volta objektíve is megállapítható, nem pedig a felperes egyéni érzékenységevel függött össze.

- [34] A másodfokú bíróság a bizonyítékok kiegészítése során megfelelően tárta fel, hogy milyen műszaki és egyéb technológiai szabályok betartásával küszöbölhető ki a zavarásnak az a mértéke, amelyet a felperes már nem köteles eltűrni. Ha a sertéstenyésztéssel együtt járó szaghatás egyben zavaró szomszédjogi áthatást valósít meg, akkor a bíróság ugyanis olyan intézkedéseket is előírhat, amely eredményeként a szaghatás már nem éri el a zavaró mértéket.
- [35] Az I. rendű alperes alaptalanul hivatkozott arra is, hogy ő az állattartással járó zavaró szomszédjogi áthatással összefüggésben azért nem marasztalható, mert nem ő, hanem a fia végzi a jogvita tárgyát képező tevékenységet, egyéni vállalkozóként a fia a sertéstenyésztő.
- [36] A szükségtelen zavarást a használati jog gyakorlása során akár a tulajdonos, akár a tulajdonostól származtatott jogán bármely tényleges használó is megvalósíthatja, ilyenkor az igény az utóbbival szemben is érvényesíthető. A bírói gyakorlat nem alakított ki olyan egységes szempontrendszert, amely minden tényállásra alkalmazható lenne. A konkrét ügyben azonban a Kúria elfogadta az ügyben eljáró bíróságoknak azt az álláspontját, hogy az I. rendű alperes mint tulajdonos közvetlenül is marasztalható. A bizonyítási eljárás eredményeképpen ugyanis megállapítható volt, hogy a sertéstenyésztésben a családtagok - így az I. rendű alperes - is tevékenyen részt vettek. Az, hogy a tevékenység végzéséhez szükséges engedélyt, igazolványt ki váltja ki, nyilvánvalóan családi megfontolásokon alapulva változó volt. Ha az ingatlan tulajdonosa a zavaró szaghatással járó tevékenységben maga is részt vesz és e tevékenységben közreműködő másik személy csupán családtagként szívességből használja az ingatlant, akkor a tulajdonos is kötelezhető a zavarás megszüntetésére.
- [37] A kifejtettek alapján a Kúria a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [38] Az I. rendű alperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.
- [39] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, a

felülvizsgálati eljárásban ismert költsége nem merült fel, így arról a Kúriának nem kellett rendelkeznie.

[40] A Kúria a határozatát a Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2016. augusztus 24.

. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Gábor s.k. előadó
bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró